

**Het Sauerland : Land van
Duizend Bergen verrast
ons, net als het weer !****Sneeuw in april, 't is eens wat anders ...!**

We waren er eerlijk gezegd wel wat op voorbereid : de weersvoorspellingen voor ons vijfdaags verblijf in het Sauerland zagen er, net als hier bij ons in Vlaanderen, niet echt goed uit. Een lagedrukgebied boven de Britse Eilanden maakte dat de storingen van boven de Noordzee over een lange glijbaan richting het Europees vasteland konden schuiven. Met lucht van polaire oorsprong, die onderweg nog wat koud zeewater oppompte, kregen we een erg wisselvallig allegaartje van wind, regen, hagel en smeltende sneeuw, bij temperaturen die amper tien graden zouden halen. Hier bij ons dan. In het Sauerland, op een hoogte van meer dan 400 m, zouden daar nog enkele graden afgeknibbeld worden. Geen korte broek en T-shirt in de valies deze keer, maar wel fleece, windstopper, regenjas en -cape. En wanten, sjaal en muts. Het einde van april naderde en het leek wel of we op wintersport vertrokken.

Toch was iedereen weer goedgemutst (ook letterlijk deze keer !) toen we op vrijdag 19 april om kwart over zes op de dubbeldekker stapten met Jeroen aan het stuur. Een stoere jongeman van 28, die ons vijf dagen lang vakkundig zou rondrijden in het Duitse Sauerland. Voor we naar daar reden, stopten we na een goed uurtje aan de imposante Abdij van Rolduc. Wat ooit één van de grootste abdijen van West-Europa was, is vandaag omgevormd tot een congrescentrum met daaraan verbonden een klasse hotel. Het was in de ruime ontbijtzaal dat we mochten gaan genieten van een vorstelijk ontbijtbuffet. Werden we al geïmponeerd door het historische kader van de abdij en van deze ontbijtruimte, dan waren we nog meer onder de indruk van het aanbod aan ontbijtlekkernijen dat we mochten uitkiezen. We namen ruim de tijd om van al dit lekkers te genieten en reden dan door, richting Aachen. Via Keulen ging het richting Olpe om wat verderop het Sauerland binnen te rijden. Zachte heuvels en witzwarte vakwerkhuizen, zoals we ze kennen van op de dozen van de vroegere legpuzzels, bepaalden nu het uitzicht.

In Fleckenberg zouden we tegen de middag ontvangen worden in Gasthof Hubertus. Bleek echter dat we er pas tegen één uur zouden kunnen eten. Dan maar eerst een stukje wandelen. Buiten was het guur, koud en winderig. Maar voorlopig nog droog. Na goed twintig minuten echter ging het regenen. Met de regenjas, cape en paraplu wapenden we ons tegen de druppels die met steeds hogere intensiteit over ons neervielen. Na net geen vijf km kwamen we weer aan bij Hubertus, precies om één uur. We kregen er een Eintopf opgediend, een eenpansgerecht met vlees van het varkentje en stevige wintergroenten erbij. Lekker kost, maar de bediening kon beter. Een stuurse Deutsche Frau, die de drankjes opnam en aan tafel bracht, liet duidelijk merken dat het vandaag haar dagje niet was. En morgen waarschijnlijk ook niet. En gisteren al evenmin ... Nu goed, buiten was het even opgehouden met regenen, dus gingen we op pad voor het vervolg van onze Golddorfroute rond Fleckenberg. We namen een steile trap en wonnen in geen tijd flink wat hoogte. Het was droog en even ging de zon zelfs wat schijnen. De sfeer in de groep sloeg meteen om. We keken ver over minstens tien van de Duizend Heuvels en daalden dan in een grote boog weer af naar Fleckenberg. En toen ging het weer regenen. Pijpenstelen regenen nu ! Wind op kop ook nog. En koud. Binnen de kortste keren waren we kletsnet en doorkoud. En in Hubertus deed de overjaarse Geschäftsführer maar de helft van zijn etablissement open. Na enig aandringen mochten we toch ook in het salon plaatsnemen. De tristesse van het weer buiten hing ook binnen in dit

gedateerde etablissement. Na een koffie of een frisse pint, met lauw enthousiasme aan tafel gebracht door de stuurse, nukkige dame van daarstraks, stuurde Jeroen zijn dubbeldekker richting Schmalleberg om even hogerop een smal wegje op te draaien. Een bordje langs de weg "Sellinghausen". Een boerderij, wat vakwerkhuisen, een kleine witte kapel en dan ... een kanjer van een hotel. Hotel Stockhausen, bekroond met vier sterren, onze verblijfplaats voor de volgende dagen. Wie kwam er ooit op het idee om in dit piepkleine dorpje zo'n mooi klassehotel op te trekken?! De kamers werden verdeeld en tegen zeven uur mochten we aan tafel. (11 km – 300 m HV)

Voor we onze volgende wandeldagen gaan overlopen, toch even uitweiden over de culinaire hoogstandjes die we in Hotel Stockhausen mochten ervaren. 's Morgens was er een ontbijtbuffet met werkelijk alles wat je maar kon wensen. De kok stond klaar met de pannetjes in aanslag en bakte, à la minute, het ei dat jij verkoos. Omelet, roerei, spiegelei, met spek, bacon, champignons ... Verder een mand versgebakken broodjes, croissants, verscheidene soorten brood, yoghurt, vers fruit, streekeigen charcuterie, enz. Ook 's avonds werd het diner opgediend in buffetvorm. Vers gemaakte soep, saladebuffet en koude voorgerechten en dan een batterij bain-maries met iedere avond meerdere soorten vlees en vis, aardappel- en pastagerechten, frietjes. Alles klaargemaakt met verse ingrediënten en stuk voor stuk klaargemaakt volgens de regels van de kook-kunst. Aan de overzijde stond de schepstand met huisbereid ijs opgesteld, werden er verse wafels gebakken, of koos je voor één van de andere in het hotel gemaakte desserts. Voor de niet-zoetekauwen was er een variatie van kazen. Eerlijk, het was iedere avond feest! Dit was onze 38ste meerdaagse reis met Wandelend Paal: nooit eerder hebben we zo lekker gedineerd dan in dit Hotel Stockhausen. Pet af voor deze keukenploeg en hun sympathieke chef!

Dat het eten ons zo in smaak viel was best ok, maar we kwamen toch vooral naar het Sauerland om er te wandelen. Zaterdagmorgen was het bewolkt, maar wel droog. We startten vanaf het hotel voor de Rundweg Sellinghausen. De aanloop verliep door het dorpje Altenilpe, met zijn prachtige, kraaknette vakwerkhuisen. Na een lange klim tot hoog boven op de heuvelrug, kregen we prachtige zichten rondom! Op de golvende heuvels merkten we heel wat open plekken in de bosbestanden, een gevolg van de kapping na de massale boomsterfte ingevolge de vraatzucht van de letterzetter. Dit kleine kevertje baant zich een weg door de poreuze schors van de dennen en boort zich dan tot diep in de kern van de sparren. Door de boorgaatjes loopt het levenssap van de boom stilaan weg. Na een hele poos sterft de boom dan af. Ook de dagen nadien merkten we dat op heel wat andere plaatsen de letterzetter aardig had huisgehouden. Na iets meer dan 9 km kwamen we aan bij de SkiHütte, eveneens eigendom van de familie Stockhausen. Het was nog geen twaalf uur, eigenlijk nog wat te vroeg om al(weer) te eten. Dus maakten we nog een toertje rond het hellende golfterrein. Vanaf de groene flank van deze grashelling keken we mooi uit over het piepkleine Sellinghausen en ons hotel. Dan daalden we af om in de skihut te genieten van een Eintopf. Net voor we weer wilden vertrekken, ging het flink sneeuwen. Gelukkig was het maar een kortstondige bui, maar door die bui was het buiten wel flink afgekoeld.

Na de middag stond het Bergmannspfad op de planning. Dit pad werd eertijds gebruikt door de arbeiders die in de Felicitas-mijn leesten gingen delven. Om daar te geraken moesten ze dagelijks de hoge heuvel over, om dan scherp af te dalen naar de mijn. Van de mijn is er vandaag niet veel meer te zien. Het ondergrondse gedeelte werd begin de jaren 2000 achtergelaten en kwam zo onder water te staan. Vandaag is het omgevormd tot een diep, aardedonker duikcentrum. De Felicitas-duik-mijn is 720 meter lang in de west-oost richting en 200 meter in de noord-zuid richting. Het eerste level is rond de 30 meter diep en het tweede level tot 52 meter. Onderin bleven graafmachines, hydraulische boren, zaagbladen,

vorkheftrucks en allerlei ander mijnmateriaal achter. Moet spookachtig zijn daar, diep in de buik van de vroegere leisteengroeve. We raapten nog wat leisteenschilfers als souvenir en gingen weer fors klimmen, door een beukenbos, waar de jonge blaadjes felgroen schitterden in de zon, die er af en toe wat gouden stralen tussen de takken door priemde. Een avontuurlijk paadje leidde ons weer het bos uit, waarna we in een brede boog hoog boven Altenilpe wandelden, met rondom prachtige vergezichten. In brede zigzags ging het nu naar beneden, over asfalt met ook hier weer prachtige zichten. Door Altenilpe, met de mooie vakwerkhuisen en boerderijen kwamen we na 21 km, met 690 m HV, weer aan bij het hotel.

In de nacht van zaterdag op zondag wordt het koud en zou het gaan sneeuwen. We houden er rekening mee dat we het vooropgestelde programma zullen moeten aanpassen. Afwachten maar wat het wordt. 's Morgens om zes uur is het bewolkt, koud, maar er is (nog) geen sneeuw. Tegen zeven uur echter beginnen er lichte vlokjes naar beneden te dwarrelen en tien minuten later sneeuwt het overvloedig. In geen tijd wordt alles afgedekt met een dun wit tapijtje. Bij het ontbijt is die sneeuw natuurlijk hét onderwerp van gesprek. Bij de ochtendbriefing geeft de voorzitter aan dat die sneeuw een tijdelijk iets is en dat het later weer zal opentrekken. Wat zon, wat wolken en daarbij een schrale noordoostenwind die het koudegevoel wel wat zal aanwakkeren. Tegen kwart voor negen rijden we, zoals in de oorspronkelijke planning was voorzien, naar Oberhenneborn, alweer één van de Golddörper, de dorpjes die dit predicaat verkregen door de vele, keurige vakwerkhuisjes die je er nog kan vinden. Oberhenneborn ligt in vogelvlucht amper vijf km van Sellinghausen, doch om er te geraken, moeten we een omweg maken, rond de vele heuvels. In Oberhenneborn starten we aan de kerk en gaan we langs één van de twee vredeseiken die er in 1859 werden aangeplant, na het einde van de oorlog tussen Duitsland en Frankrijk. De bevolking was er toen van overtuigd dat het nadien nooit meer tot oorlog zou komen. De werkelijkheid was wel even anders ...

De wind is guur. Muts, sjaal en winddichte jas houden ons warm. Over een grashelling, nu dus een schuine sneeuwvlakte, winnen we snel hoogte om dan over een breed pad in het beukenbos te verdwijnen. Surreële zichten hier ! De nieuwe beukenblaadjes dragen een dun laagje sneeuw. De lente verpakt in een dun vleugje winter. We wandelen rond een heuvel, op halve hoogte en moeten nog afdalen tot in de vallei van de Henne, de rivier die dit dal zijn naam gaf. Om beneden te geraken, moeten we twee keer een steile helling af. Behoedzaam, goed uitkijkend om niet te schuiven over één van de vele sneeuwgladde wortels, schuifelen we naar beneden. Aan de blokhut, net na de oversteek van de Henne, borrelen we op de gezondheid van Patrick, die een paar dagen later zal verjaren. Steil omhoog nu, door alweer felgroen beukenbos. Boven krijgen we een machtig mooi panorama over Oberhenneborn. De sneeuw smelt langzaam weg. We kijken ver over de eindeloze golvingen van de vele heuvels en dalen van het Sauerland. Wat is het hier mooi. Langs een hagelwitte kapel dalen we weer af naar het dorp, waar we de tweede vredeseik tegenkomen. Jeroen rijdt ons weer naar het hotel, waar ons bij de ochtendbriefing een lichte maaltijd werd aangekondigd.

In Hotel Stockhausen begeleiden de obers ons naar het restaurant. Daar wacht ons ... een heus lunch-buffet ! Allerlei soorten sla, groentjes, tomaatjes, eitjes, ... wat een weelde ! Verderop in de bain-maries wachten ons twee soorten Duitse worst, met bijhorende saus, en frietjes. Ook nu weer aan de overzijde van het buffet de ijsjestoog. Een lichte maaltijd !? We laten het ons smaken en gaan met een goedgevulde maag weer de bus op. Na de middag wacht ons een lichte tocht van zo'n negen km in het dal van de Uentrop, een bergbeekje met een lengte van amper zes km, maar met idyllisch mooi dalletje eromheen. Vertrekken doen we vanuit Lenne, alweer een Golddorf. De vakwerkhuisen die we hier zien, zijn stuk voor stuk kunstwerkjes. Op de dwarse draagbalken zijn religieuze teksten te lezen, in gekrulde

gotische letters. De gevels zijn volledig bedekt met leisteenschalies, die kunstig mooi werden aangebracht. We maken een langgerekte “U” en komen na een heerlijk frisse tocht door het Uentropstal weer aan in Lenne, waar we de brug nemen over de Lenne, de rivier die aan de rand van dit sympathieke dorpje stroomt. Vandaag wandelden we 20 km met 480 m HV.

's Avonds werden we allemaal uitgenodigd in de hotelbar, onder het restaurant. Daar speelden we de Sauerlandkwis. Sylvia en Stef stelden vier reeksen van tien vragen samen waarbij onze kennis over de blaadjes aan de bomen, iconische automodellen van toen en actualiteit (nieuwfeitjes uit 2023) werd getoetst. Verder was er nog een ronde met allerlei “gekke” vragen, waarbij het er meermaals op aankwam om zo juist mogelijk te gokken. Het werd een avond van noeste hersenarbeid, maar toch ook met een hoge amusementsfactor. De strijd tussen de ploegen – we deelden ons op in groepen van zes, al werd die marge bij sommige ploegen wel héél ruim geïnterpreteerd ...) – was zeer gelijk opgaand. Tot in de laatste ronde het onderwerp “iconische automodellen” aan bod kwam. Met een semiprofessionele autokenner, tevens een fervent Mustang-adept, in de ploeg, kon het dan ook niet anders dan dat die ploeg de oppergaai wegkaapte.

Maandag staat de “Koninginnenrit” op het programma. We rijden naar Obersorpe, op een klein halfuurtje van het hotel en starten er met het Sorper Panoramapfad. Het gaat hier om een Rundweg op de gekende Rothaarsteig, met een lengte van zo'n 13 km. Omdat we hiermee net niet genoeg hadden om er een dag mee te vullen, vulden we dit aan met een rondje Holtlhausen. Het is fris, maar de zon is van de partij. Van bij de start wandelen we in twee groepen : een lang lint volgt in het spoor van de voorzitter, terwijl Michel met “de genieters” een paar minuten later op pad gaat. Het is vredig stil op de groene boswegen richting Niedersorpe, alweer een Golfdorf. Witzwarte huisjes, mooi geïntegreerd tussen het lenterige groen, met daartussendoor het zilveren lint van de Sorpe maken hier het plaatje compleet. Wandelden we tot nog toe voornamelijk bergaf, dan moesten we vanaf Niedersorpe een paar vitessen lager schakelen. Een lange, klimmende weg bracht ons in drie etages naar een oude berghut, van waaraf we een magnifiek panorama kregen over de verre omgeving. De wind had vrij spel hier, hoog boven het Sorpedal. De zon scheen echter gul. Ideaal weer om te wandelen dus. We daalden af naar Holthausen, met ook hier weer de zo typerende “puzzelhuisjes”. Aan de rand van een golfterrein zagen we van ver een rode wouw op een weidepaal zitten. We konden vrij dichtbij komen, tot de prachtige roofvogel zijn majestueuze vleugels spreidde. Minutenlang toonde hij zijn roodwitte verenkleed en zijn V-vormige staart. In brede cirkels zocht hij naar thermiek, om zo dan zonder veel energie te verbruiken hogerop te gaan vliegen.

Onze middagstop lag vandaag in het clubhuis van de golf. Geen “dikkenekkerij”, zoals je misschien zou verwachten, maar wel een erg vriendelijke ontvangst. We mochten plaatsnemen in een erg fraai ingerichte, grote zaal, waar we ons aan keurig gedekte, grote ronde tafels, konden neervleien. We kregen er twee stukken quiche geserveerd, de ene met vlees erin, de andere was vegetarisch. Na deze lichte maaltijd en een heerlijke tas koffie zetten we onze weg verder. Michel en zijn volgelingen zouden weer een gaatje laten en lieten zich na anderhalve km oppikken door Jeroen, om zo een deel van de route te skippen. Langs een steil dalend pad staken we de weg door het Sorpedal over. Wat verderop mochten we even langs de oever van de snelstromende Sorpe wandelen, tot bij een grote, schilderachtig mooi gelegen vijver. Aan de rand van die watervlakte stond het imposante Daimann-hotel. De golfclub, waar we net te gast waren, behoort ook toe aan dit hotel. De weg nam ons nu in brede bergbochten mee naar de blokhut, eveneens een deel van het Daimann-complex. Op het terras van de berghut hielden we even halt, om dan door te stijgen naar een verlaten zandsteengroeve. Het wandelpad liet ons alle hoeken van deze vroegere groeve zien. We

volgden de pijlen over een wirwar van avontuurlijke paadjes, om uiteindelijk uit te komen bij de kapel, boven op de top van de beugel. En ook hier weer konden we die eindeloze schoonheid van het Sauerland overschouwen. Een schuifgraag natuurpad bracht ons tot bij de rand van Niedersorpe. Op weg naar de eindstreep wachtte ons nog de doorsteek van een privépark, aangelegd in en rond een vroegere leisteengroeve. Een kunstsmid settelde zich hier en richtte de vroege mijngebouwen in tot zijn werkplaats. Wat we hier te zien kregen, tart gewoon alle verbeelding. Meerdere tientallen smeedijzeren kunstwerken stonden opgesteld in een piekfijn verzorgd natuurlijk kader. De Sorpe kabbelde in luie bochten doorheen het domein en vormde er een aantal natuurlijke vijvertjes. Tussen al dit natuurlijke schoon stelde de kunstsmid dan tientallen van zijn kunstwerken ten toon. Sterk uitvergroete insecten, menselijke figuren, herleid tot eenvoudige lijnen ... Hoogtepunt vormde zeker de draaiende fontein, aangedreven door water van de langsstromende Sorpe. Indrukwekkend mooi allemaal. Na bijna 18 km en met 500 m hoogteverschil op de teller, kwamen we weer bij onze dubbeldekker.

En dan wordt het al dinsdag en zit onze vijfdaagse er bijna op. We stouwen 's morgens, in de vrieskou, de bagage weer in de dubbeldekker en zeggen Hotel Stockhausen en het dorpje Sellinghausen vaarwel. We rijden door Schmalleben en zetten, via Grafschaft, koers naar Schanze, het hoogstgelegen onderdeel van Schmalleben. Op een hoogte van 716 m nemen we een groepsfoto en zetten we ons in beweging. Ook vandaag wandelen we in twee groepen, langs het Waldskulpturenpad. Onderweg zullen we een drietal natuurkunstwerken tegenkomen, die langs het parcours zijn opgesteld. De kou bijt, maar de zon maakt dat het ook vandaag weer heerlijk wandelen is. In de bossen langs ons traject zien we nog wat restsneeuw van de bui die hier zondagmorgen over trok. We volgen het brede pad dat zich in brede bochten een weg naar het dal baant. We zien de "Heksenketel", één van de "Waldskulpturen". Eens we uit de dichte bossen zijn, komen we in meer open terrein. We wandelen nu tussen grote aanplantingen van kersteden, aangelegd in mooi gelijnde percelen. In de verte zien we al "Blinker 2", het volgende kunstwerk. Op weg naar daar kijken we even om en zien we in de verte het trosje wandelaars rond Michel. Blinker 2 is een gigantisch metalen kader van zowat tien bij tien meter, bestaande uit bijna 200 losse, metalen lamellen. De wind zorgt ervoor dat die lamellen gaan bewegen. Het zonlicht weerkaatst op die metalen spiegels en zo komt dit kunstwerk aan zijn naam. Terwijl Michel verder afdaalt naar Grafschaft, staat er voor de anderen nog een fikse kuitbijter te wachten : de klim naar de top van de Wilzberg. Een zigzaggend, sterk stijgend wegje brengt ons tot bij de uitkijktoren op de top. Wie de trap neemt die naar het uitkijkplatform van deze 32 m hoge toren leidt, krijgt boven een magistraal zicht over het omliggende natuurschoon. We volgen de kruisweg die ons langs een witgekalkte kapel brengt en steken de Wilzberg dwars over, om daarna onderlangs terug te keren. Weer krijgen we een optreden van een rode wouw, die we kunnen bewonderen in zijn sierlijke vlucht. Met zijn gevorkte start en een vleugelspanwijdte van anderhalve meter behoort deze roofvogel – van de arendenfamilie – tot de grootste Europese "Greifvogel".

In het park aan de Abdij van Grafschaft nemen we onze picknick, die we 's morgens in het hotel zelf mochten samenstellen. Al is het wat frisjes, de zon zorgt toch voor een lenterig gevoel. De groep verspreidt zich over de vele banken die staan opgesteld in het park, langs de gebouwen van het imposant grote abdijcomplex. Tot de finish in Schmalleben is het nog goed vijf km wandelen. We trekken langs de vijvers waarin eertijds de paters van de abdij forel kweekten om te eten tijdens hun vele vastendagen, waarop er geen vlees mocht genuttigd worden. In de verte horen we het diep gebrom, alsof er een oud vliegtuig in de lucht hangt. Het niet te definiëren geluid blijkt echter voort te komen van een aantal hoge "orgelpijpen", die opgesteld staan tussen het groen. De wind bespeelt die pijpen en zorgt er

voor een aanhoudende, monotone klank die zich uitspreidt over het golvende groen. Door het Kurpark van Schmalleberg, met de Lenne langs ons, zetten we koers naar het oude stadsdeel, met zijn vele mooie vakwerkhuisjes. Een ultiem klimmetje brengt ons in het centrum. In Café König wordt onze zeer geslaagde wandelvijsdaagse afgesloten met een heerlijk, huisgemaakt stukje “Kuchen” met koffie erbij. Nog een laatste Weissenbier en dan weer naar huis. (20 km – 340 m HV)

We kunnen terugblikken op een magnifieke vijsdaagse. Bij het afreizen baarde het voorspelde weer ons zeker zorgen, maar alleen vrijdag kregen we (flink wat) regen. Van dan af werd het koud, vrieskoud zelfs, maar bleef het droog. En de sneeuw van zondagmorgen gaf onze korte wandelvakantie zelfs nog een licht winters accent. Naast de oneindige schoonheid van het Sauerland, onthouden we zeker ook de hoge kwaliteit van de keuken in Hotel Stockhausen. Nooit eerder werden we tijdens onze clubvakanties zó verwend op culinair gebied. Op nu naar Echternach 2025. De 60 plaatsen die we dan kunnen aanbieden zullen zeker érg gegeerd zijn !